

Redovisning av arbetet med skolpliktsbevakning, höstterminen 2019

Inledning

I detta informationsärende redovisas barn- och skolförvaltningens arbete med skolpliktsbevakning hösten 2019. En kort beskrivning av kommunens ansvar, förvaltningens organisation och dess arbetsprocess inleder, följt av en närmare redovisning av hanterade ärenden för perioden.

Information om skolpliktsbevakning delges nämnden två ggr per år, i enlighet med beslutat årshjul. Denna första redovisning sker i rapportform för att bättre beskriva bakgrund, arbetsprocess och begrepp. Fortsättningsvis kommer redovisningen ske som informationsärende i presentationsform, med fokus på hanterade ärenden för perioden.

Kommunens ansvar

Bestämmelser om skolpliktens omfattning regleras i 7 kap skollagen (2010:800). Skolplikten innebär att barn som är bosatta i Sverige, som huvudregel, måste gå i skolan och delta i den verksamhet som där anordnas. Skolplikten börjar höstterminen det kalenderår barnet fyller sex år, och upphör vid vårterminens slut det tionde året efter att barnet börjat fullgöra skolplikten (i normala fall). Undantag görs för asylsökande och papperslösa. För att inte gå till skolan ska barnet ha ett giltigt skäl, så som sjukdom eller beviljad ledighet. Vidare gäller ej skolplikten för barn som vistas utomlands en längre period.

Ansvar för att skolplikten uppfylls är delat mellan tre parter: barnets *vårdnadshavare* ansvarar för att barnet kommer till skolan; *huvudmannen* för att den skola som barnet går till tillser att eleven fullgör sin skolgång. *Hemkommunen* ansvarar vidare för att säkerställa att barn som inte går i kommunens förskoleklass, grundskola eller grundsärskola får den utbildning de har rätt till på annat sätt. Det innebär bland annat att då en elev som har skolplikt börjar eller slutar vid en skola som har en annan huvudman så ska skolans huvudman informera hemkommunen om det snarast. Detsamma gäller om skolan inlett en utredning om att en elev har stor frånvaro.

I de fall vårdnadshavare ej ser till att deras barn kommer till skolan och deltar i utbildningen, dvs. ej tillser att barnet fullgör sin skolplikt, får hemkommunen förelägga vårdnadshavaren att göra detta. Kommunen får vidare förena föreläggandet med vite.

Process inom barn- och skolförvaltningen

Inom barn- och skolförvaltningen har hanteringen av skolpliktsbevakningen, det vill säga hanteringen av de elever som inte har någon skolplacering, centraliserats till funktion inom stab och administration. Syftet med en central funktion är att säkerställa hemkommunens samlade ansvar, att ge överblick och att vara en tydlig

part i förhållande till skolenheter inom kommunen, andra huvudmän och myndigheter som berörs av arbetet med att säkerställa varje elevs rätt till utbildning.

I korthet innebär den ordinarie processen att:

1. Utifrån en skolpliktsbevakningslista i verksamhetssystemet TED, innefattande de elever som inte har någon skolplacering, *skickas ett brev om skolplacering* till vårdnadshavare till elev folkbokförd i Lund. Ärende öppnas i W3D3, där all korrespondens och information löpande diarieförs.
2. Vid lyckad kontakt med vårdnadshavare *placeras eleven därefter i en skola* och är ej längre del av bevakningslistan. I vissa fall placeras inte eleven i någon skola, detta som följd av att eleven *fullgör sin skolplikt på annat sätt, eller om skolplikten faller*.

Processen då ingen kontakt kan upprättas med vårdnadshavare ser annorlunda ut:

1. Om ingen kontakt kan upprättas genom det initiala brevutskicket görs *nya kontaktförsök* (påminnelse via e-post, mail, telefon, sociala medier alternativt ett nytt brev)
2. Om dessa nya kontaktförsök lyckas, fullföljs *processen på samma sätt* som redogjorts för ovan
3. Om en kontakt fortsatt inte kan upprättas trots flera kontaktförsök, *kontaktas Skatteverket, Försäkringskassan samt socialtjänsten skriftligen genom en orosanmälan*.

Utöver ovan process, vilken formaliserats under hösten genom tydliggjord skriftlig rutin och framtagande av digital skolpliktbevakningslista, sker ett löpande arbete med att utveckla rutinerna. En del av arbetet framåt fokuserar bland annat på att skapa förbättrad kommunikation med socialtjänsten och polisen.

Orosanmälan

Orosanmälningar sker i de fall barn- och skolförvaltningen inte kan säkerställa var eleven befinner sig, och inte kan säkerställa att eleven får sin skolgång tillgodosedd enligt skollagen. Alla orosanmälningar görs skriftligen och skickas till socialtjänsten. Anmälningar diarieförs fysiskt och digitalt (W3D3). Vidare tar barn- och skolförvaltningen kontakt med socialförvaltningen för att säkerställa att anmälan inkommit.

Skolplikten faller

Beslut om att skolplikten faller kan fattas för barn som vistas varaktigt utomlands, och regleras i 7 kap skollagen (2010: 800). Inför beslut om att skolplikten faller samlas underlag in för att säkerställa att barnen faktiskt befinner sig där vårdnadshavare uppger att de befinner sig. Detta sker genom intyg från berörd skola där barnet ska undervisas, som styrker att barnet är inskrivet där och kommer vara det en längre tid. Vidare kontakt tas även med skolan via deras officiella kanaler (telefon, mail) för att ytterligare säkerställa att så verkligen är fallet.

För elever där beslut fattas om att skolplikten har fallit sker en uppföljning efter sex månader, om det inte framkommer signal om förändringar i

situationen tidigare än så. Om barnet fortsatt är folkbokfört i Lunds kommun tas en ny kontakt med skolan och/eller vårdnadshavare för att säkerställa att situationen inte har förändrats.

Att fullgöra skolplikten på annat sätt

Ett skolpliktigt barn kan i undantagsfall beviljas att fullgöra skolplikten på annat sätt än genom ordinarie grundskola eller grundsärskola, vilket regleras i 24 kap. 23§ Skollagen (2010:800). Ett sådant beslut kan som längst gälla för ett år i taget och varje enskilt fall bedöms individuellt, utifrån barnets förutsättningar.

Vårdnadshavaren ansöker om att få fullgöra skolplikten på annat sätt, där kommunen för att bevilja detta måste få information om den alternativa skolgången och kunna säkerställa att denna utgör ett fullgott alternativ. Vidare gäller att det ska finnas *synnerliga skäl* för den alternativa skolgången, utifrån elevens behov. Synnerliga skäl innebär i sammanhanget att bestämmelsen om att fullgöra skolplikten på annat sätt ska tillämpas med stor restriktivitet. I praktiken kan detta exempelvis handla om att en elev önskar gå kvar i skolan i Danmark resten av terminen, efter en flytt till Sverige.

Centralt är att den alternativa skolgången ska motsvara den utbildning barnet har rätt till enligt svensk lag, där den alternativa skolformen som presenteras i ansökan kan påvisas möta barnets behov. Genom insyn säkerställs att skolgången motsvarar kraven och det är kommunen som upprättar en adekvat plan för insyn och uppföljning, vilken vårdnadshavaren i sin tur ska godta. I praktiken är det hemskolans rektor och mentorer som ansvarar för att det finns en plan och uppföljning av densamma, samt för hur kommunikationen ska fungera mellan vårdnadshavare och hemskola. Detta är också skälet till varför elever som fullgör skolplikten på annat sätt behöver skrivas in i en skola i kommunen, genom att vårdnadshavarna ansöker om skolplacering.

Uppföljning av beslut sker vidare i samband med att beviljad tid för att fullgöra skolplikten på annat sätt löper ut.

Annan lösning av skolpliktsärenden

Utöver ovan hantering kan pågående skolpliktärenden avslutas genom *annan lösning*, nämligen:

1. Eleven och vårdnadshavare flyttar utomlands och som följd ej längre är folkbokförda i Lunds kommun
2. Elev och vårdnadshavare folkbokförs i annan kommun än Lund
3. Att eleven placeras i skola

Ärenden under höstterminen 2019

För perioden 1 september 2019 till 31 december 2019 har totalt 139 skolpliktsärenden hanterats. Av dessa ärenden har sjuutton föranlett orosanmälningar och för 30 ärenden har delegationsbeslut om att skolplikten faller fattats (samtliga siffror baserat på underlag per 15 maj 2020).

Status av ärenden, HT -19

Totalt antal nya ärenden, HT-19	Pågående	Avslutade	Varav skolplikten faller	Varav annan lösning
139	26	113	30	83

Av avslutade ärenden under perioden har beslut om att skolplikten faller skett i 27% av fallen (30 ärenden) och för övriga 73% har *annan lösning* föranlett att ärendet avslutats (83 ärenden). För de ärenden som avslutats genom *annan lösning*, innebär detta som tidigare nämnts att eleven ej längre är folkbokförd i Lunds kommun, att eleven flyttat utomlands och ej längre är folkbokförd i Lunds kommun, eller att eleven slutligen valt en skola.

Handläggningstid

För de ärenden som hanterats under höstterminen är det 26 ärenden som fortsatt är pågående, vilka är hänförliga till ärenden som startats upp i december, alternativt kvarstår sedan tidigare (se nedan stycke "Utredningar före september 2019").

Då orosanmälningar görs till socialtjänsten har dessa för sin del en ledtid att kalla berörda parter inom ett par veckor, men detta leder sällan till vidare hantering med anledning av inkommen orosanmälan¹. Försäkringskassan har i sin tur en ledtid om ca 4 månader för att påbörja utredning om eventuell felaktig bosättning. När denna utredning är klar lämnas denna i sin tur över till Skatteverket och, beroende på utredningsresultat, har därefter Skatteverket 12-13 månader i ledtid innan uppstart av utredning om felaktig bosättning. I korthet innebär detta förfarande att det kan ta uppemot ett år innan en eventuellt felaktig folkbokföringsadress ändras, där barnet under tiden fortsatt står som folkbokförd i Lunds kommun och utgör ett ärende i listan. Dessa ärenden utgör merparten av de 19 % ärenden som fortsatt är registrerade som pågående ärenden.

Då nya ärenden inkommer hanteras dessa skyndsamt och kontroll av nya skolpliktsärenden sker veckovis. Processen inleds direkt enligt tidigare beskrivet förfarande, och brev skickas ut. Processen fortgår tills det ett avslut kan konstateras genom skolplacering, beslut om att skolplikten faller eller att en annan lösning av ärendet kommer till stånd.

Utredningar före september 2019

För att skapa bättre överblick och säkerställa efterlevnad av skolplikten påbörjades en central ärendehanteringsprocess i april 2019. Som bakgrund till beslutet låg att förvaltningen identifierade att det rådde oklarheter i organisationen kring vad skolpliktsbevakningen innebar och att den förväxlades med rapportering av skolfrånvaro för elever med faktisk skolplacering.

Vid ärendesammanställning i maj konstaterades att det fanns 177 elever för vilka det då saknades närmare uppgifter om var de befann sig. Ett arbete påbörjades för att hantera och komma ifatt med ärendehantering, vilket framåt var en förutsättning för att kunna arbeta systematiskt med en

¹ Detta kan bero på att socialtjänsten för egen del inte lyckas etablera en kontakt och därför ej inleder en utredning – att det är *okänt* var någon uppehåller sig utgör i sig inte tillräcklig grund för att öppna utredning om orosanmälan.

aktuell, digital och uppdaterad skolpliktsbevakningslista. Samtidigt skapades formaliserad rutin med Skatteverket, socialtjänsten och Försäkringskassan. Nedan redogörelse innefattar de ärenden som BSN informerades om under våren 2019.

Status av ärenden identifierade i maj 2019

Uppgift	Antal
Ingen uppgift	47
Indikationer utlandsvistelse, säkerställs	70
Placerad/säkerställd skolplikt	60
Total	177

För 47 ärendena kunde ingen kontakt med vårdnadshavare etableras, något som föranledde orosanmälningar till socialtjänsten under sommaren, samt information till Försäkringskassan och Skatteverket. 130 av ärendena har avslutats, eller är pågående genom handläggning inom barn- och skolförvaltningen eller annan myndighet, i enlighet med process ovan (-mars 2020). Alla ärenden har hanterats och bevakas löpande av handläggare.

16 av ärendena har hanterats vidare under hösten inom barn- och skolförvaltningen och ingår därför även i ärendestatistiken för hösten, detta då socialtjänsten gjort återkoppling och/eller ny kontaktinformation inkommit i ärendet.

Utöver ovan tillkom även efter maj månad ytterligare ärenden under sommarmånaderna löpande som följd av inflyttning till Lunds kommun, 65 st, vilka har hanterats löpande.